

Akkreditering som kvalitetssikring og udviklingsredskab

Artiklen gennemgår argumenterne for akkreditering på det videregående uddannelsesområde. Det diskuteres, hvilke tilgange institutionerne kan anlægge og hvad der kendetegner professionel akkrediteringspraksis.

CHRISTIAN MOLDT

Chefkonsulent, ph.d.,
Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

MARTIN SØRENSEN

Evalueringskonsulent,
Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

Indledning

Regeringen ønskede med globaliseringsstrategien fra 2006 at få videregående uddannelser i verdensklasse. Midlerne var blandt andet fusioner og ikke mindst indførelsen af et nyt system til ekstern kvalitetssikring af de videregående uddannelser baseret på akkreditering, hvor alle nye og eksisterende uddannelser skal evalueres op mod forudbestemte kriterier.

På den baggrund diskuteres følgende spørgsmål:

1. Hvad er argumenterne for at have akkreditering i Danmark?
2. Hvordan reagerer uddannelsesinstitutionerne på de eksterne akkrediteringskrav?
3. Hvad kræver det at udforme et velfungerende akkrediteringssystem?

Artiklen relaterer disse tre spørgsmål til forfatterens erfaring med akkreditering siden etableringen af det nuværende akkrediteringssystem. Derved ønsker artiklen at bidrage til den løbende debat om akkreditering i Danmark.

1. Introduktion til akkreditering

Kvalitetssikring er en evalueringsform, hvor det undersøges om bestemte kvalitetsstandarder er opfyldt i en konkret sammenhæng. Kvalitetssikring kan have mange former og kan på uddannelsesområdet fx være organiseret som uddannelsesevalueringer, auditeringer eller akkrediteringer (Enroth & Moldt, 2011). I Danmark er der i de seneste år blevet anvendt akkreditering som kvalitetssikringsmetode. Akkreditering er

en særlig variant af kvalitetssikring, som er kendetegnet ved, at resultatet af en systematisk ekstern evaluering af enten en uddannelse og/eller institutionen ender i en godkendelsesproces, hvor institutionen kan få eller miste rettigheder fx til at udbyde uddannelser (Schwarz & Westerheijden, 2007).

I Danmark anvendes i skrivende stund uddannelsesakkreditering, som alle nye og eksisterende uddannelser skal igennem. Ved nye uddannelser kan udbyderen af den positivt akkrediterede uddannelse opnå rettighed til at udbyde uddannelsen, ligesom en eksisterende uddannelse i princippet må lukke, hvis akkrediteringsprocessen i sidste ende ikke leder til positiv akkreditering (Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling (2009), Undervisningsministeriet (2008), Kulturministeriet (2008)). En akkreditering vil typisk være baseret på, at et ekspertpanel ud fra en skriftlig selvevaluering fra institutionen og ved besøg på institutionen vurderer, om institutionen lever op til fastlagte minimumsstandarder, som er foruddefineret i en række kriterier (ENQA, 2009, side 20-21). Dvs. at akkreditering implicerer, at der foretages en målopfyldelsevaluering (Strømbæk Pedersen, 2003).

Når begrebet akkreditering fremover appliceres, kunne begrebet kvalitetssikring i flere tilfælde lige så vel være anvendt. I artiklen refereres der dog primært til akkreditering fordi det på nuværende tidspunkt i Danmark er akkreditering, som benyttes som kvalitetssikringsmetode på de videregående uddannelser.

Akkreditering på uddannelsesområdet bygger på den forudsætning, at institutionerne har mål, procedurer og kvalitets-

sikringsmekanismer, som gør det muligt for dem systematisk at sikre, udvikle og anvende deres ressourcer og indsats, så studerende får god undervisning og opnår de læringsmål, der er fastsat for uddannelsen. På den måde bygger akkreditering på den tyske sociolog Max Webers klassiske ideal (Weber, 2002) om bureaukratiet, hvor institutioner skal baseres på en stabil styreform, der er baseret på regler, hierarkier, sagsakter og faste procedurer, som sikrer en effektiv og ensartet opgaveløsning. Akkreditering kan i denne sammenhæng betragtes som bureaukratiets måde at skabe tillid til organisationers kvalitet (Lerborg, 2008).

2. Argumenter for akkreditering på uddannelsesområdet

I de følgende vil det blive behandlet, hvordan akkreditering spiller en vigtig rolle i forhold til 1) anerkendelse af uddannelser som led i Bologna-processen, 2) som statsligt styringsinstrument og sikring af transparens om uddannelseskvaliteten og 3) som middel til at sikre og udvikle kvaliteten på uddannelsesinstitutionerne

A. Akkreditering og anerkendelse af danske uddannelsesgrader som led i Bologna-processen

Danmark har tilsluttet sig Bologna-processen,¹ hvilket betyder, at Danmark er med i skabelsen af et europæisk uddannelsesområde, som omfatter 47 lande, og som har til formål at sikre de studerende mobilitet og anerkendelse af uddannelsesgrader på tværs af landegrænserne. Som led i dette samarbejde har landene vedtaget en række fælles initiativer, som bl.a. omfatter brug af ECTS-point, fælles standarder for uddannelsernes struktur og varighed m.m. Endelig er landene blevet enige om, at forpligte sig til fælles retningslinjer for kvalitetssikring af de videregående uddannelser, hvilket er nedfældet i de såkaldte Europæiske Standarder og Guidelines (ESG)² for kvalitetssikring. Det fremgår af ESG'erne, at alle videregående uddannelsesinstitutioner skal have interne kvalitetssikringssystemer, og at der på nationalt niveau skal foretages ekstern kvalitetssikring af institutionerne, som skal foretages af nationale kvalitetssikringsoperatører. I Danmark varetages opgaven af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og ACE-Denmark.

Den eksterne kvalitetssikring af uddannelserne, der foregår i Danmark, er derfor tæt knyttet til international anerkendelse af uddannelsesgrader på tværs af landegrænser. Akkreditering af de videregående uddannelser betyder, at man i udlandet kan have tillid til, at de danske uddannelsesgrader lever op til internationale standarder, hvilket gør det muligt for de danske dimittender at få anerkendt deres uddannelsesmæssige kompetencer i resten af verden. Tilsvarende giver systemet mulighed for, at man i Danmark kan have tillid til udenlandske dimittenders uddannelsesniveau, når det fremgår, at den udenlandske institution, som den studerende er dimitteret fra, lever op til

fastlagte eksterne kvalitetsstandarder.

Akkreditering skaber på denne måde grundlaget for uddannelsesinstitutionernes virksomhed. Hvis de danske institutionernes grader ikke var underlagt ekstern kvalitetssikring via det system, der er opbygget i Bologna-processen, ville den eksterne kvalitetssikring skulle organiseres på andre måder. USA kan her bruges som et eksempel. I USA, hvor universiteter ved deres etablering ikke var underlagt statslig kvalitetssikring, opbyggede universiteterne i fællesskab deres egne akkrediteringsinstitutioner, som skulle varetage ekstern kvalitetssikring af det enkelte universitets uddannelser, for derved at sikre tillid til kvaliteten af uddannelserne.

B. Akkreditering som middel til styring og sikring af transparens om uddannelseskvalitet

Der bliver brugt betydelige ressourcer på uddannelsesområdet, og da befolkningens uddannelsesniveau og kompetencer regnes for at være af afgørende betydning for, at Danmark kan fastholde og udvikle velfærdssamfundet, har staten en legitim interesse i at sikre sig, at dens politiske prioriteringer bliver udmøntet via fx et akkrediteringssystem.

Dirk Van Damme, leder af CERI (OCED's Centre for Education Research and Innovation) opererer med (præsentation på INQAAHE's konference i Madrid 2011), at staten kan bruge akkreditering til fire styringsformål. I nedenstående vil de fire styringsformål blive udfoldet.

Kontrol af uddannelseskvaliteten via brug af eksterne eksperter.

Dette argument for akkreditering bunder i, at statens embedsmænd ikke selv kan have den tilstrækkelige faglige indsigt i alle aspekter af institutionernes uddannelser og virksomhed. Her kan staten via de ekspertvurderinger, som fremkommer som resultat af akkrediteringsprocessen, sikre sig en langt dybere indsigt i uddannelsesinstitutionernes resultater, end hvad staten kunne opnå, hvis dens kontrol med institutionernes kvalitet alene var baseret på et tilsyn. Det at anvende eksperter betyder mere troværdige og legitime vurderinger, fordi vurderingerne er uafhængige, og fordi processen er organiseret efter og følger internationale standarder som defineret i ESG'erne.

Fremme af offentlig politik via regulering. Dette argument for akkreditering går ud på at ekstern kvalitetssikring af uddannelserne kan anvendes som et redskab til direkte styring af institutionerne.

Den statslige styring bliver udfoldet gennem en række akkrediteringskriterier for kvalitet. Kriterierne kan udformes, så de afspejler de aktuelle uddannelsespolitiske strategier og prioriteringer. Eksempelvis har der for de erhvervs- og professionsret-

NOTE 1 For at vide mere om Bologna-processen, se da www.ehea.info/

NOTE 2 ESG er formuleret af den europæiske sammenslutning af kvalitetssikringsorganisationer inden for videregående uddannelse (ENQA) i samarbejde med den europæiske universitetssammenslutning (EUA), den europæiske sammenslutning af institutioner for videregående uddannelse (EURASHE) og den europæiske studentersammenslutning (ESIB)(ENQA, 2009).

tede videregående uddannelser været fokus på kvaliteten af den centrale og obligatoriske praktik samt på, om institutionerne kan skaffe et tilstrækkeligt antal praktikpladser. Derfor indgår praktik som selvstændigt akkrediteringskriterium for disse uddannelser, hvilket sikrer, at der bliver sat fokus på dette område på institutionerne.

Fremme af et transparent uddannelsesmarked. Akkreditering kan endvidere anvendes til at skabe større gennemsigtighed på uddannelsesmarkedet og til at fremme de studerendes valgmuligheder. Fx kan resultaterne af en akkrediteringsvurdering offentliggøres, hvorved de studerende har mulighed for at undersøge kvaliteten af de uddannelser, de ønsker at søge ind på, før de foretager deres studievalg. Resultaterne af de danske akkrediteringer offentliggøres bl.a. på hjemmesiden www.grossroads.eu, hvor studerende og andre interessenter fra hele verden kan orientere sig om, hvilke uddannelser der er akkrediterede.

Fremme institutionernes autonomi ved mål og rammestyring. Endelig kan akkreditering anvendes til at understøtte mål- og rammestyring, fordi staten via ekstern kvalitetssikring får et system til at vurdere, om institutionerne leverer de ønskede resultater. Akkreditering kan derved erstatte behovet for anden mere detaljeret styring efter regler og procedurer. Dvs. at staten kan give institutionerne frihed til selv at tilrettelægge deres undervisning, så længe staten ved, at kvaliteten af den enkelte uddannelse vil blive tjekket af akkrediteringssystemet. Akkreditering kan derved erstatte anden form for styring og kan på den måde i princippet give institutionerne større frihed. Det forudsætter dog, at akkreditering ikke blot bliver endnu en styring, som lægges oven i de eksisterende styringsinstrumenter. Kvalitetssikringssystemer kan dog styre på forskellige niveauer. Uddannelsesakkreditering af samtlige uddannelser er fx meget direkte og detaljeret styring. I modsætning hertil er auditering eller institutionsakkreditering en mere overordnet og strategisk styring, som fokuserer på institutionens interne kvalitetssikringssystemer, men som ikke direkte fokuserer på kvaliteten af de enkelte uddannelser (Danmarks Evalueringsinstitut, 2010).

C. Akkreditering som middel til at sikre og udvikle kvaliteten på uddannelsesinstitutionerne

Endelig har akkreditering både et summativt og et formativt sigte, dog med hovedvægt på det summativt. Akkreditering kan altså betragtes som et middel til både at sikre (det summativt sigte) og udvikle (det formative sigte) uddannelsernes kvalitet.

Akkrediteringen indeholder for det første en direkte ekstern kontrol, som kan betyde, at institutionen fx kan miste rettigheder til at udbyde uddannelser eller bliver nødt til at følge op på utilfredsstillende forhold, som er påpeget i akkrediteringsrapporten. Det forhold, at der vil finde ekstern kontrol sted, kan medvirke til læring på institutionen (Fitzpatrick, Sanders &

Worthen 2004: side 19). Ud over de formelle konsekvenser af en negativ eller kritisk akkreditering kan udviklingen foregå ved at institutionen prøver at udøve »selvkontrol« som forberedelse til den eksterne kvalitetssikring. Idet akkrediteringsrapporterne i Danmark er offentlige har institutionerne som er under akkreditering en interesse i, at de kommer til at fremstå positivt i omverdenens øjne.

Ud over den læring, der knytter sig til eller udspringer af kontrolelementet i akkreditering, så er der andre elementer i akkrediteringsprocessen, der direkte understøtte læring og udvikling på institutionen. Her kan eksempelvis fremhæves den selvevaluering, som institutionen skal skrive, dialogen med ekspertpanelet under dets besøg og akkrediteringsrapportens påpegnings af styrker og svagheder. At akkrediteringsrapporten virker som redskab til læring, fremgår fx af, at 88 % af kontaktpersonerne på finansøkonomuddannelserne, som blev akkrediteret i 2011, vurderede, at de i høj eller nogen grad kan bruge akkrediteringsrapporten til forbedringer på deres uddannelse.³

Man kan derved se akkreditering som en form for styring, der går hele vejen fra de centralt fastlagte mål og retningslinjer, som er formuleret via Bologna-processen og ESG'erne på et internationalt niveau, videre til det statslige niveau, hvor akkreditering bl.a. er begrundet i forskellige styringsrationaler og helt ned til den lokale uddannelsesinstitution og de enkelte undervisere, som deltager aktivt i akkrediteringsprocessen på institutionen.

3. Institutionernes reaktioner på akkreditering

I det følgende ses der nærmere på, hvordan institutionerne reagerer på akkrediteringsprocessen. Det er et interessant spørgsmål, om det er muligt på samme tid at indfri ønsket om politik kontrol og styring på den ene side, og lokal læring og udvikling (det formative sigte) på den anden. På nuværende tidspunkt eksisterer der ingen studier af effekten af akkreditering i Danmark i forhold til institutionernes egen udbytte, og der findes kun meget få studier internationalt om effekten af akkreditering.

Men Brennan (2012), der som praktiker har arbejdet med ekstern kvalitetssikring af uddannelsesinstitutioner i England i over 30 år, redegør for, at institutionerne overordnet set kan anlægge en offensiv eller en defensiv (på engelsk »compliance«) tilgang til den eksterne kvalitetssikring.

Ved den offensive tilgang betragtes akkreditering som en nødvendig og legitim opgave, som giver institutionen mulighed for at få sat fokus på og overveje optimeringen af sin egen kvalitet. Fordelen ved denne tilgang er derfor, at ledelsen kan bruge den eksterne kvalitetssikring som en anledning til at få sat fokus på kvaliteten af uddannelserne, og derved få skabt forandringer og forbedringer, som følger af det momentum, der skabes af den

NOTE 3 Intern ikke offentliggjort undersøgelse med feedback fra institutioner, der har deltaget i akkreditering af Finansøkonom-uddannelsen, Danmarks Evalueringsinstitut, 2011.

eksterne kvalitetssikringsproces og de vurderinger, som de eksterne eksperter kommer frem til. Selv med en offensiv tilgang kan der være forskellige grader af ledelsesmæssig tilslutning eller opbakning til den eksterne kvalitetssikring. Nogle institutioner vælger måske først at se den eksterne kvalitetssikring som en mulighed for udvikling, i det øjeblik det fra ekstern side bliver fastlagt, at de skal igennem processen, mens andre i højere grad forbereder sig til processen ved proaktivt at forholde sig til den eksterne kvalitetssikring i interne kvalitetssikringsstrategier flere år før den eksterne kvalitetssikring finder sted.

Ved den defensive tilgang betragtes akkreditering ikke som et middel til intern udvikling, idet det centrale alene er at leve op til de eksterne krav og få en positiv akkrediteringsrapport. Argumentet for denne tilgang er, at det væsentlige for institutionen er, at reducere de ressourcer, den bruger på den eksterne kvalitetssikring, mens institutionen i andre processer selv ønsker at arbejde med den interne kvalitetssikring. Denne tilgang sigter på at undgå, at institutionens svagheder kommer frem i en akkrediteringsrapport, da aktører på institutionen ikke nødvendigvis er interesseret i at få påpeget forbedringspunkter som input til intern læring, men derimod blot interesseret i at komme så let igennem processen med en så god vurdering, som muligt. Samtidig kan institutionen vælge at forsøge mere aktivt, fx gennem den offentlige debat, at bekæmpe og reducere omfanget af det eksterne kvalitetssikringssystem, som betragtes som en ekstern byrde.

Ovenstående skal ses som yderpunkter af forskellig type praksis, ligesom forskellige aktører på samme institution kan have forskellige tilgange. På samme måde kan det, at institutionerne udtrykker bekymringer i forhold til deres udbytte af akkrediteringsprocessen og den administrative byrde forbundet hermed ikke nødvendigvis betragtes som et udtryk for, at institutionerne blot ønsker, at kravene i den eksterne kvalitetssikring bliver få. Tværtimod kan man betragte diskussionen og kritikken af akkrediteringssystemet som nødvendige og simple bidrag, der kan medvirke til at sikre, at akkrediteringsprocesserne kontinuerligt tilpasses og forbedres, så de er fagligt meningsfulde og ikke udvikler sig til at blive unødigt administrativt tunge for institutionerne.

Ser man på institutionernes reaktioner på akkreditering i en dansk kontekst så findes der flere institutioner, der udtrykker, at de arbejder på at skabe koblinger mellem den eksterne akkreditering og de interne udviklingsprocesser der finder sted på institutionen. Som eksempel kan nævnes VIA University College, som bl.a. arbejder på at indarbejde de eksterne akkrediteringskriterier i sine interne godkendelsesprocesser ved etablering af nye uddannelser (EVA, 2011). På den anden side har der også været kritik af akkrediteringssystemet, hvor akkreditering ikke betragtes som en positiv kilde til intern udvikling på institutionerne. Eksempelvis forbinder Foss Hansen (2008), Leth Andersen (2011) og Willig (2011) akkreditering med unødigt bureaukratisering. Leth Andersen, der er prorektor på RUC, skriver, at akkreditering ender med at svække kvaliteten af uddannelserne, fordi de studerende »forventes at være brik-

ker i et system«, og fordi universitet skal bruge sin tid på at forklare »elementære forhold« for akkrediteringskonsulenter frem for at udvikle og skabe reel dialog om undervisningen. Leth Andersens argument er derved, at akkreditering er formalistisk, hvor regler sættes over sund og faglig fornuft, og at systemet tager tid og ressourcer fra universiteternes kerneaktiviteter.

Ovenstående kritik er interessant i denne sammenhæng, fordi den rejser spørgsmålet om, hvad der kan gøres, for at akkrediteringssystemet kan komme i positivt samspil med de videregående uddannelsesinstitutioner, fx i forhold til hvilke akkrediteringsmetoder, som er bedst at anvende. Derudover er spørgsmålet, hvad akkrediteringsoperatørerne kan gøre for at udføre professionelle akkrediteringsvurderinger, som kan anvendes af institutionerne til interne udviklingsformål. I Danmark pågår der i øjeblikket drøftelser om behovet for eventuelle ændringer i selve akkrediteringskonceptet, men denne problemstilling skal ikke belyses nærmere her. Det er imidlertid også interessant at se nærmere på, hvad det kræver at udføre et professionelt akkrediteringsarbejde, hvilket vil blive belyst i det følgende.

4. Udfordringer for det professionelle akkrediteringsarbejde

En professionel akkrediteringsvurdering skal for at kunne anvendes af institutionerne til intern udvikling være gennemført på en måde så akkrediteringsresultaterne giver faglig mening og troværdighed i forhold til de aktuelle problemstillinger, som studerende, ledelse og undervisere oplever på uddannelsesinstitutionerne. Elementer, der er konstituerende for en solid faglig akkrediteringsvurdering, udgøres fx af:

- brug af anerkendte habile eksperter med indgående viden om de områder, de sættes til at vurdere
- udformning af på forhånd kendte kriterier og koncepter, som er egnede til, at der kan foretages en dybdegående faglig kvalitativ vurdering af uddannelseskvaliteten
- aktiv involvering af institutionerne i processen via brug af selvevalueringer fra institutionerne, som anvendes i akkrediteringsprocessen
- ekspertbesøg på institutionen hvor eksperterne kan stille spørgsmål til institutionens ledelse, undervisere, studerende og eventuelt aftagerne med henblik på at foretage vurderinger af uddannelsen kvalitet
- systematiske processer, som omfatter høringer af eksperter og udkast til akkrediteringsrapporter m.m.
- brug af erfarne akkrediteringskonsulenter, som har analytiske evner, kendskab til kvalitetsarbejdet på institutionerne,
- god dømmekraft og gennemslagskraft over for eksperter, institutioner m.m.

Derudover er det en udfordring for akkrediteringsoperatørerne at sikre, at den administrative opgave for institutionerne i forbindelse med akkreditering minimeres så meget som muligt, og at akkrediteringssystemet udfoldes i klare regler og procedurer, som det i praksis er let og operationelt at kontrollere er overholdt. For at overkomme udfordringen kan akkrediteringskon-

ceptet udformes med enkle operationaliserede krav, som letter gennemskueligheden af akkrediteringsprocessen for lovgiver, akkrediteringsoperatører og uddannelsesinstitutionerne. Tilskyndelsen til at fastlægge entydige regler og krav, som er lette at kontrollere, kommer bl.a. fra, at det for institutionerne kan opleves som en fordel, at de meget klart ved, hvilke kvalitetsstandarder de skal efterleve. For akkrediteringsoperatøren kan det også være en fordel med entydige regler og krav, da det betyder, at de kan anvende en tjekliste til ubesværet og ukompliceret at tage stilling til om kravene er overholdt (Moldt, 2007, side 213). I forhold til akkreditering af institutionernes interne kvalitetssikring kan dette fx ske ved, at der formuleres krav om, at kvalitetssikringssystemet skal være officielt. Dette krav kan udmøntes ved, at akkrediteringsoperatøren kontrollerer, om institutionens kvalitetssikringssystem er godkendt af rektor og offentligt tilgængeligt på institutionens hjemmeside. Kravet kan også udvides ved fx at se på, om kvalitetssikringssystemet er bekræftet efter bestemte retningslinjer, fx at det skal indeholde afsnit om systemets målsætninger, hvilke elementer det består af, hvem der har ansvaret for opfølgning o.lign. Det er derved relativt enkelt at definere objektive kriterier for institutionernes interne kvalitetssikringssystemer, så institutionerne ved, hvad de skal rette sig efter. For institutionerne har de entydige krav den umiddelbare fordel, at det er let for dem at se, om de lever op til kravene. Ud fra denne logik kan man argumentere for, at der nu er skabt et veltilrettelagt system, hvor kvalitetskravene er tydelige og gennemskuelige, og hvor ressourcforbruget til at opfylde akkrediteringskravet er minimalt.

Problemet med at minimere dokumentationsmængden via enkelte og entydige krav og regler er imidlertid, at metoden i ovennævnte eksempel ikke er velegnet til at undersøge den levende kompleksitet på uddannelsesinstitutionen. Den komplekse faglige praksis på uddannelsesinstitutionerne kan ikke vurderes ud fra en enkel tjekliste, men forudsætter en nuanceret faglig vurdering. Som alternativ til forsimplede regler er det i stedet relevant at stille følgende spørgsmål for at belyse effekten af en institutions interne kvalitetssikringssystem: Engagerer kvalitetssikringssystemet undervisere og studerende til at gå i konstruktive dialoger om, hvad der fungerer godt og hvad der kan forbedres? Formår det interne kvalitetssikringssystem at fange, når der opstår problemer i undervisningen? Følger underviserne og ledelsen op på identificerede problemstillinger? Oplever de studerende, at de bliver hørt og deres feedback tages alvorligt? Har institutionen en understøttende kvalitetssikringskultur, som betyder, at det interne kvalitetssikringssystem bruges både til sikring af kvaliteten og til læring og udvikling? Understøtter kvalitetssikringssystemet undervisningerne på en sådan måde, at systemet ikke opleves som en administrativ byrde, men som en velfungerende del af institutionens samlede indsats for løbende at forbedre undervisningen?

Når effekten af et internt kvalitetssikringssystem undersøges ved at stille de sidstnævnte relevante og nuancerede spørgsmål, opnås der en langt mere reel vurdering af, om den interne kvalitetssikring fungerer hensigtsmæssigt, mens det i mindre grad handler om, hvorvidt institutionen følger fastlagte regler og procedurer. Den faglige vurdering af kvalitetssikringssystemet er naturligvis kompleks. Der kan være mange forskellige syn på kvalitetssikring, og institutionen, som er under akkreditering, vil naturligvis udfordre afgørelsen, hvis den finder, at den går imod institutionens interesser. På den måde er det bestemt ikke let at gennemføre, hvad man kunne kalde en faglig variant af akkreditering, men det er en måde, hvorpå virkelighedens komplekse karakter kan indfanges, og derfor er det den fagligt solide måde at gennemføre akkrediteringen på.

Her er det måske relevant afslutningsvist at forholde sig til, hvordan uddannelsesinstitutionerne selv kan påvirke realiseringen af akkrediteringssystemet. Anlægges den defensive strategi af institutionerne, er spørgsmålet om de ikke får en interesse i at reducere akkrediteringssystemet mest muligt og fremme tjekliste-orienterede systemer, da det primære fokus ved en defensiv strategi er lettest muligt at leve op til kravene. Anlægger institutionerne derimod den offensive strategi, vil de i stedet have en interesse i at udøve et pres for, at akkrediteringssystemet reelt har et kvalitativt og stærkt fagligt fokus, da de derved bedre vil kunne bruge resultaterne af den eksterne evaluering til at forbedre den interne kvalitetssikring.

5. Konklusion

Der er gode argumenter for akkreditering af de videregående uddannelser i Danmark, som både er relateret til a) internationale krav i forhold til anerkendelse af danske uddannelsesgrader, b) behovet for statslig styring og transparens om uddannelseskvaliteten på institutionerne samt c) muligheden for at styrke kvalitetssikring og udvikling på institutionerne.

Den enkelte institution kan anlægge en offensiv eller defensiv tilgang til den eksterne kvalitetssikring. Den defensive tilgang går ud på at komme igennem akkrediteringen så let som muligt. Den offensive tilgang ser i stedet akkrediteringsprocessen som et aktiv, der kan bruges til at styrke intern kvalitetssikring og udvikling på institutionen.

Hvis akkrediteringssystemet skal kunne bruges offensivt af institutionerne, skal akkrediteringerne udføres med faglige nuancer og tyngde. Derfor er det væsentligt, at ønsker om enkelhed og forudsigelighed ikke betyder, at akkrediteringskonceptet bliver så forenklet, at det ikke kan rumme den faglige kompleksitet på institutionerne.

LITTERATUR

Andersen, Hanne Leth (2011): Kontrol kvæler universitetet. I: Politiken d. 19.12-2011.

Brennan, J. (2012): Talking about Quality, The Changing Uses and Impact of Quality Assurance, QAA, London.

Danmarks Evalueringsinstitut (2011): Pilotauditering af Professionshøjskolen VIA University College, København.

Danmarks Evalueringsinstitut (2010): Vejledning til auditering. Publiceret på www.eva.dk.

Enroth, Inge og Moldt, Christian (2011): Akkreditering i Danmark i Tidsskrift for evaluering i praksis (Cepra-triben) side 10, December 2011, Cepra Udvikling og Innovation UCN, Ålborg.

ENQA, (2009): Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 3. udgave, ENQA: www.enqa.eu.

Fitzpatrick, Jody L., Sanders, James, R., Worthen, Blaine R. (2004), Program Evalua-

tion – Alternative Approaches and Practical Guidelines (3. Udgave), Pearson Education Inc., Boston.

Foss Hansen, Hanne (2008): Akkreditering: Kvalitetsudvikling eller unødigt bureaukrati? Artikel i Information den 22.1.2008.

Kulturministeriet (2008) Bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af videregående uddannelser under Kulturministeriet. Bekendtgørelse nr. 1174 af 1. december 2008.

Lerborg, Leon (2008): Akkreditering – Bureaukratiseret tillid. Juni 2008. KREVI: www.krevi.dk

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (2009) Bekendtgørelse om kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet og om sagsgangen ved godkendelse af universitetsuddannelser. Bekendtgørelse nr. 1402. af 14.12.2009

Moldt, Christian (2007): Fra meningsløs til meningsfuld evaluering. Ph.d.-serie. Forskerskolen i Ledelsesteknologi, København.

S. Schwarz & Don Westerheijden (Eds), 2007: Accreditation and Evaluation in the European Higher Education Area. Springer.

Strømbæk Pedersen, Carsten (2003): Målopfyldelsesevaluering, side 75 i Dahler-Larsen Peter: Selvevaluerings hvide sejl, Syddansk Universitetsforlag, Odense.

Undervisningsministeriet (2008) Bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser mv. Bekendtgørelse nr. 684 af 27. juni 2008.

Weber, Max (2002), Bureaukratiets teori, uddrag af *Wirtschaft und Gesellschaft*, i Frode Bakka, J, Fivesdal, Egil (red.), *Organisations-teoriens klassikere*, Handelshøjskolens Forlag, København.

Willig, Rasmus (2011): Akkreditering af akkreditering, Information den. 6.2.2011.